

Volba povolání a trh práce

v r. 2019

Bc. Kateřina Krainová

VOLBA POVOLÁNÍ

- Hlavními aktéry při volbě povolání jsou rodiče a jejich děti. Úskalím výběru rodičů a dětí je nedostatek informací o středních školách, jejich oborech a uplatnitelnosti oborů na trhu práce.
- 1.) ATLAS ŠKOLSTVÍ – pro doplnění informací rodičů a žáků je vydáván v každém kraji ATLAS ŠKOLSTVÍ, který poskytuje kompletní přehledy středních škol a oborů v jednotlivých krajích. Atlas školství obsahuje nejen kontaktní údaje škol, seznam vyučovacích oborů, délku studia, počty přihlášených a přijímaných žáků, ale i informace o možnostech ubytování a stravování. Tištěnou podobu Atlasku školství dostávají děti ve školách, přehled všech středních škol a oborů je dále dostupný na **www.atlasskolstvi.cz**
 - 2.) DNY OTEVŘENÝCH DVEŘÍ—jednotlivé střední školy pořádají pro veřejnost dny otevřených dveří, kde prezentují své obory, prostory, učebny, úspěchy ad.
 - 3.) BURZY STŘEDNÍCH ŠKOL—jsou pořádány jen v některých městech. Na burzách středních škol se prezentují školy v dané lokalitě. Někdy jsou burzy škol doprovázeny prezentací regionálních firem v oboru.

VOLBA POVOLÁNÍ

- **Důležitými aktéry při volbě povolání jsou kariéroví poradci na základních školách.**

Kariéroví poradci se však potýkají s nedostatkem podpůrných materiálů a informací pro svou činnost. Kde a co mohou dnes kariéroví poradci pro prohlubování svých kompetencí najít?

1.) IPS - Informační a poradenská střediska pro volbu zaměstnání při Úřadu práce ČR

IPS Úřadů práce na okresních pobočkách poskytují poradenské služby všem občanům, kteří chtějí získat kvalifikaci nebo se potřebují poradit s volbou povolání. Poradenská místa IPS jsou zodpovědná za distribuci Atlasu školství, umí pracovat s daty a přehled o trhu práce. Pro školy pořádají prezentace.

2.) Centrum Euroguidance—mezinárodní síť pro podporu poradenství. Nabízí informace, publikace, příklady dobré praxe s tematikou kariérového poradenství. Více na www.euroguidance.eu

3.) Centrum vzdělávání všem— brněnská organizace profesního rozvoje, poskytuje on –line kariérové poradenství, pořádá konference na téma kariérového poradenství na školách. Více na www.vzdelavanivsem.cz

4.) Sdružení pro kariérové poradenství a kariérový rozvoj—platforma odborníků, kteří sledují rozvoj kariérového poradenství rozvojem kariérových poradců, síťováním , sdílením zkušeností a partnerstvím s organizacemi na národní i mezinárodní úrovni. Více na www.sdruzenikp.cz

Moravskoslezský pakt zaměstnanosti realizuje za účelem podpory kariérového poradenství dva projekty:

1.) OKAP

—Odborné, kariérové a polytechnické vzdělávání v Moravskoslezském kraji.

Projekt je realizován od r. 2018—2021. Klíčovými aktivitami projektu je podpořit kariérové poradenství a propojit kariérové poradenství ve školách s trhem práce.

Podpora kariérového poradenství a propojení kariérového poradenství ve školách s trhem práce zahrnuje:

- Přípravu podpůrných dokumentů pro výchovné/kariérové poradce a žáky, který bude obsahovat ucelené, logicky uspořádané a pro školní využití přizpůsobené informace o regionálním trhu práce.
- Vytvoření elektronické platformy (www, FB) k propojení kariérového poradenství ve školách s trhem práce.
- Vzdělávání a konzultace pro výchovné/kariérové poradce, vč. konzultační linky.

2.) Projekt KOMPAS

—PREDICKE TRHU PRÁCE V Moravskoslezském Kraji

Hlavním cílem projektu je vytvořit udržitelný systém spolehlivých predikcí a monitoringu trhu práce, který bude propojovat národní a regionální úroveň a jehož výsledky budou reflektovat podstatné dopady technologických trendů na trh práce a specifika regionálního vývoje. V rámci projektu bude zdokonalen predikční model předvídání potřeb trhu práce, a to jak pro národní úroveň, tak pro úroveň regionů. Vytvořené modely predikcí trhu práce budou založeny na datech a postupech, které budou dosažitelné a udržitelné i v dlouhodobé perspektivě a tím umožní udržitelnost výstupů i po skončení projektu.

Predikce vývoje trhu práce by měla být stanoveny v horizontu min. 5 let. Měla by zohledňovat nástup čtvrté průmyslové revoluce a s ní spojené změny na trhu práce. Analýzy a dokumenty, které se váží k realizaci obou projektů MS PAKTU jsou k dohledání na www.mspakt.cz

Přestože jsou projekty MSPAKTU — OKAP i KOMPAS ještě v začátcích, lze dohledat mezi dokumenty zajímavé analýzy, které informují např. o počtech absolventů teď a za 5 let, jaké vysoké školy preferují které středoškolské obory, informace o volných pracovních místech v kraji ad. Kromě těchto projektů nabízí MSPAKT školám podporu při řešení kariérového poradenství.

KARIÉROVÝ PORADCE

A JEHO DOVEDNOSTI, ZNALOSTI TRHU PRÁCE, POŽADAVKŮ NA JEDNOTLIVÉ PRACOVNÍ POZICE , VČETNĚ PŘEHLEDU STŘEDOŠKOLSKÉHO STUDIA

KARIÉROVÝ PORADCE BY MĚL DISPONOVAT TĚMITO 4 ZNALOSTMI/DOVEDNOSTMI:

1. **Znalost středoškolského vzdělání v regionu**— přehled o možnostech středoškolského studia a oborů získává prostřednictvím ATLASU ŠKOLSTVÍ, webových stránek škol a ostatních stránek, např. : infoabsolvent.cz ad., osobní zkušenost získává na DNECH OTEVŘENÝCH DVEŘÍ, na BURZE ŠKOL.
2. **Znalost kvalifikačních požadavků na pracovní pozice**—přehled požadavků na pracovní pozice udává Národní soustava povolání . Kromě je v ní možné nalézt také mzdové ohodnocení jednotlivých pozic a další informace, které mohou posloužit pro správný výběr povolání. **Více na www.nsp.cz**
3. **Znalost trhu práce**—základním nástrojem pro seznámení se situací na trhu práce jsou statistiku Úřadu práce ČR. Ty seznamují se statistikami dle výběru v čase i místě např. s poptávkou či nabídkou po pracovní síle , s analýzou neobsazenosti pracovních míst podle profese, podle vzdělání, dále přinášejí přehled struktury nezaměstnanosti v okrese podle profese a věku, a to dle měsíců. Statistiky jsou dohledatelné na adrese: **portal.mpsv.cz**
4. **Znalost testů pro diagnostiku osobnosti a kompetencí**—pro přímou práci se žáky pomůže znalost použití testovacích metod—test podle zájmů, testování osobnosti a schopností ad. Existuje řada on-line testů ,např. emiero.cz ad.

Současná situace na trhu práce

v okr. Frýdek Místek

Ekonomická top situace současnosti přináší navyšování počtu pracovních míst v různorodých profesích.

Nejdominantnějším odvětvím v počtu zaměstnanců zůstává **hutnictví a těžké strojírenství**. Druhým největším výrobním odvětvím je stále **výroba automobilů**, které stabilizuje zaměstnanost celého okresu.

Dalším výrazným odvětvím co do počtu zaměstnanců je oblast **vzdělávání a výroba elektrických zařízení**. Částečný nárůst počtu pracovních míst se projevil i v **odvětví profesních, vědeckých a technických činností, ve veřejné správě, a v odvětví pryžové, plastové výroby**.

K výraznému poklesu počtu zaměstnanců došlo v **odvětví těžby a dobývání**, kde se jednalo o úbytek větší než **1,3 tis.** pracovních míst a trend poklesu pracovních míst bude pokračovat.

Důležité snížení počtu pracovních míst se odrazil také v odvětví **administrativních a podpůrných činností**. **Pokles zaměstnanců zaznamenalo i odvětví dopravy a skladování**.

Stabilizovaná situace je v odvětví stavebnictví, kde dochází k přechodnému poklesu zaměstnanosti v období zimních měsíců.

Zpráva o situaci na trhu práce v okr. Frýdek-Místek uvádí, že nejvíce volných pracovních míst, a tedy i nejvyšší poptávka po zaměstnancích vznikala v profesích pro základně vzdělané, případně v profesích učebních oborů.

Přestože se zdá, že nejvíce volných pracovních míst připadá na pozice, které vyžadují základní vzdělání a vyučení, statistiky úřadu práce ukazují, že nezaměstnanost převažuje právě u osob, které dosáhly nejvyššího vzdělání ve středoškolském odborném studiu s vyučením. Druhou, nejpočetnější, skupinou nezaměstnaných osob tvoří studenti odborných škol s maturitou. (statistiky nezaměstnanosti r. 2018). Podle Národního ústavu pro vzdělávání je nezaměstnanost absolventů z r. 2018 rozdělena takto:

4,4% nezaměstnaných absolventů tvoří osoby vyučené bez maturity

3,7% nezaměstnaných absolventů tvoří osoby s maturitou

Podle Českého statistického úřadu je nezaměstnanost v IV. kvartálu r. 2018 v ČR rozdělena podle dosaženého vzdělání takto:

2,4% nezaměstnaných jsou osoby mez maturity

1,9% nezaměstnaných tvoří osoby s maturitou

1,5% nezaměstnaných osob jsou vysokoškoláci

Vzhledem k tomu, že výčet nejčastěji hlášený volných pracovních míst je určen osobám se základním vzděláním nebo vyučeným, nabízí se pro odůvodnění převahy osob v evidenci ÚP, které ukončili vzdělání výučním listem, případně maturitou v odborných oborech tato zdůvodnění:

1. Vzdělanostní struktura obyvatel okr. Frýdek-Místek má vzrůstající tendence a obyvatelstvo dosahuje stále ve větším počtu vyšší vzdělání, než požaduje pracovní trh.
2. Došlo ke špatně zvolenému oboru studia, který nereflektuje poptávku ze strany zaměstnavatelů a situaci na trhu práce.

Poslední bod—špatnou volba studia, která nereflektuje kompetence studenta, lze ovlivnit kvalitním kariérovým poradenstvím. Kariérový poradce může také předejít špatné volbě studia tím, že má přehled o pracovním trhu a může studenty minimálně o požadavcích pracovním trhu, jeho možnostech nabídce informovat.

Moravskoslezský kraj je jedním z krajů, kteří se přihlásili k dohodě poslanců s ministrem školství na tom, že kraj bude korigovat středoškolské obory a počet studentů jednotlivých oborů. Korekce středních škol, oborů a počtu studentů v nich bude spočívat zejména ve způsobech financování škol zřízených krajem a také prostřednictvím stipendií ve vybraných učebních oborech, po kterých je v kraji poptávka (pokrývači, klempíři ad.) Dle hejtmana Moravskoslezského kraje Ivo Vondráka došlo díky stipendiím k navýšení zájmu o neobsazené a potřebné učební obory v řádu 1/5. Kraj se dále snaží podporovat a pozitivně ovlivňovat požadavky trhu práce podporou Moravskoslezského paktu zaměstnanosti s jeho činnostmi a aktivitami.

SITUACI NA TRHU PRÁCE A ZAMĚSTNANOST MŮŽE PRIMÁRNĚ OVLIVNIT KVALITNÍ KARIÉROVÉ PORADENSTVÍ!

POSLEDNÍ „ŠPEKY“ KARIÉROVÉHO PORADNESTVÍ V BUDOUCNOSTI

- Je očekávána čtvrtá průmyslová revoluce, která přinese větší robotizaci a nové technologie,
- Odhaduje se, že do roku 2030 zanikne až 50% současných pracovních pozic
- 65% pracovních pozic, které budou po r. 2030 ještě dosud neznáme
- Jediná profese na celý život je přežitek a představuje nejistotu
- Nejistota jako jediná jistá věc klade stále větší důraz na další vzdělávání!

Děkuji za pozornost!